

AANVAL OP HIC

Voorwoord	2
De cijfers	2
Week van de Veiligheid 2015	3
Enkelband standaard bij detentieverlof overvallers	4
PGA Amsterdam is succes	5
Appen tegen inbraken	6
Sportieve Opening van het Parlementaire Jaar	7
Groen: mooi en veilig Capelle aan den IJssel	8
Hindernissen op het criminele pad	10
World Port Tournament Rotterdam	12
In Twente komen we achterom	14
Congres We maken het ze niet te makkelijk	16
Het Schadefonds Geweldsmisdrijven keert ook subsidie uit	18

Editie 4 | Derde kwartaal 2015

De nieuwsbrief Aanval op HIC is een uitgave van de Afdeling Aanpak High Impact Crimes van het ministerie van Veiligheid en Justitie. De afdeling richt zich op de bestrijding van: overvallen, straatroven, woninginbraken en geweldsdelicten. De overheid werkt hierbij samen met burgers en het bedrijfsleven. Aanval op HIC informeert belangstellenden een paar keer per jaar over de ontwikkelingen binnen het programma.

Voorwoord

Beste lezer,

De Week van de Veiligheid, die het ministerie van Veiligheid en Justitie jaarlijks organiseert in samenwerking met diverse private partijen, staat weer voor de deur. De aftrap wordt dit jaar verzorgd door VNO-NCW. Dit jaar staat de Week in het teken van de veiligheid van personeel. De slogan luidt dan ook: *voorbereid personeel is agressie de baas*. Ondernemers kunnen veel doen om hun personeel te wapenen tegen criminaliteit en agressie. De samenwerkingspartners bieden daarvoor diverse hulpmiddelen en cursussen aan. Kijk voor het aanbod op www.deweekvandeveiligheid.nl.

Samen met de voorzitter van de Taskforce Overvallen, burgemeester Ahmed Aboutaleb, presenteer ik op maandag 5 oktober 2015 de Week van de Veiligheidtram die tijdens en na de week door Rotterdam gaat rijden.

Maar er is meer in deze editie. Lees wat Capelle aan den IJssel doet om naast een groene ook een veilige stad te worden. Die gemeente communiceert actief met bewoners, onder meer via portiekgesprekken: bijeenkomsten met bewoners die heel dicht bij elkaar in de buurt wonen. Woningcorporaties wordt gevraagd acties te ondernemen om de buurt veiliger te maken. Ook leest u meer over de succesvolle persoonsgerichte aanpak van Amsterdam. Gericht individuele hulp kan veel veranderen in een mensenleven. Zie het verhaal van Willem die veranderde van crimineel in een helpende hand.

Ik wens u veel leesplezier!

Ard van der Steur, minister van Veiligheid en Justitie ■

Cijfers

Woninginbraken, straatroven en overvallen van januari tot en met augustus 2014 en 2015

	Woninginbraken	Straatroven	Overvallen
2014	46.560	3.614	845
2015	40.796	3.055	798
	-12%	-15%	-6%

Geweld

Het aantal door de politie geregistreerde geweldsdelicten vertoont sedert een aantal jaren een dalende trend, van 103.394 in 2011 naar 88.343 in 2014. Ook in 2015 zet de daling van de afgelopen jaren door. In de eerste 7 maanden van dit jaar zijn de geweldsmisdrijven met 4.481 (8,5%) gedaald ten opzichte van dezelfde periode in 2014.

Week van de Veiligheid 2015

Lustrum van publiek-private samenwerking

De Week van de Veiligheid is een gezamenlijk project van overheid en bedrijfsleven, en bedoeld om het veiligheidsbewustzijn en de alertheid van ondernemers te vergroten. Overheidsdiensten en -instellingen als gemeenten en politie maar ook private partijen als werkgeversverenigingen en brancheorganisaties vinden elkaar steeds vaker in hun streven criminaliteit en overlast op en rond der werkvloer te voorkomen. Op verzoek van het ministerie van VenJ ondersteunt het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) dat met acties en maatregelen. De vijfde editie van de gezamenlijke Week van de Veiligheid - van 5 tot en met 11 oktober - heeft als motto: *Vorbereid personeel is agressie de baas*. Colin Voete (adviseur Veilig Ondernemen), legt uit: "In de Week van de Veiligheid koppelen we veiligheid aan factoren waar de ondernemer invloed op kan uitoefenen. Vorig jaar was het thema geld. Met de slogan *minder cash, wel zo veilig* zetten we toen sterk in op eenvoudig te treffen maatregelen, zoals pinnen, contactloos betalen en het gebruik van afroomkluisen. Deze keer gaat het om gedrag. Gedrag is belangrijk en kost geen geld. Het gaat vaak om simpele zaken, zoals klanten uit de anonimiteit halen door ze aan te spreken of de deur achter je dichtdoen na het roken.

Brancheorganisaties melden dat personeel vaker te maken krijgt met agressieve en intimiderende situaties. Ook daar kun je je tegen wapenen. Bijvoorbeeld door personeel te trainen om adequaat te reageren bij winkeldiefstal of een overval." Matthijs Seijlhouwer, (projectleider bij de afdeling Aanpak High Impact Crimes) beaamt: "Met gerichte training kun je medewerkers die daarin verzeild raken een handelingsperspectief bieden. Onderzoek laat zien dat personen die voorbereid zijn, in staat zijn erger te voorkomen, klanten te kalmeren en een moeilijke situatie kunnen laten deëscaleren."

Ondernemers worden in de Week van de Veiligheid gestimuleerd om werk te maken van – (online) personeelstrainingen via posters, radiospots, filmpjes, advertenties, ook via social media. Voete: "We blijken in een behoefte te voorzien, en dat geldt zowel voor de particuliere sector als voor overheden. Zo doen al meer dan honderd gemeenten mee aan de Week van de Veiligheid. Preventie loont, dat maken de dalende criminaliteitscijfers duidelijk. Veiligheid is maakbaar maar daar moet je wel in investeren." ■

Brendan
Teamleider in een supermarkt in Schiedam

WEEK VAN DE VEILIGHEID

VOORBEREID PERSONEEL IS AGRESSIE DE BAAS

Test uw kennis op deweekvanveiligheid.nl

Nela
Hoteldeweijker in Amsterdam

WEEK VAN DE VEILIGHEID

VOORBEREID PERSONEEL IS AGRESSIE DE BAAS

Test uw kennis op deweekvanveiligheid.nl

Erdal
Eigenaar van een tabakswinkel in Rotterdam

WEEK VAN DE VEILIGHEID

VOORBEREID PERSONEEL IS AGRESSIE DE BAAS

Test uw kennis op deweekvanveiligheid.nl

Agenda minister van Veiligheid en Justitie tijdens de Week van de Veiligheid

Traditiegetrouw vindt er in de Week van de Veiligheid een aantal bezoeken plaats van de minister van Veiligheid en Justitie. Hieronder een overzicht van de geplande activiteiten.

Zaterdag 3 oktober (11-12 uur)

De Week van de Veiligheid staat dit jaar in het teken van goed opgeleid personeel en de omgang met agressie op de winkelvloer. Voorbereid personeel is agressie de baas!, luidt dan ook de slogan. Een goede voorbereiding op een baan in de detailhandel begint op school. Daar leer je wat een veilige werkomgeving is. Detailhandel Nederland vindt het belangrijk dat veiligheid een vanzelfsprekend onderdeel is van de detailhandelsopleidingen. Daarom organiseert Detailhandel Nederland dit jaar een werkbezoek in samenwerking met het ROC Mondriaancollege in Den Haag, waar de minister van Veiligheid en Justitie een geweldstraining bijwoont. Ook gaat de minister in gesprek met winkeliers en studenten over de omgang met agressie en geweld op de winkelvloer.

Maandag 5 oktober

Ontbijtbijeenkomst in Rotterdam (7.30 – 8.30 uur)
Burgemeester Ahmed Aboutaleb van Rotterdam heeft de minister uitgenodigd voor een ontbijtbijeenkomst met ondernemers. Tijdens deze bijeenkomst start een pilot, met als doel het aantal overvallen op maaltijdbezorgers terug te dringen. Bezorgers worden uitgerust met een body-cam.

Officiële aftrap Week van de Veiligheid en Veiligheidsbijeenkomst met ondernemers (13.30 – 15.30 uur)

Dit jaar vindt het eerste lustrum van Week van de Veiligheid plaats. De daarbij behorende speciale aftrap vindt dit keer plaats op het kantoor van VNO-NCW. De minister wordt op feestelijke wijze opgehaald door een vrachtwagen, georganiseerd door Transport en Logistiek Nederland (TLN). Tijdens de officiële aftrap is een informatiemarkt waar een aantal brancheorganisaties en andere partners goede voorbeelden presenteren op het gebied van criminaliteitspreventie. De bijeenkomst wordt afgesloten met een presentatie van ondernemer en voetbalscheidsrechter Björn Kuipers, die in zal gaan op het verband tussen ondernemen en fluiten op topniveau.

Dinsdag 6 oktober

Bijeenkomst met Samsung en Koninklijke Horeca Nederland (15.30 – 17.30 uur)

Samsung heeft de afgelopen jaren nauw samengewerkt met het ministerie bij het terugdringen van het aantal straatvoren. Zo heeft Samsung op verzoek van het ministerie van VenJ met voorrang toestelblokkering in Nederland geïntroduceerd en een actieve bijdrage geleverd aan campagnes die het gebruik van toestelblokkering promoten. De minister start samen met de directeurs van Samsung Benelux en Samsung Nederland de herhaling van de campagne Boefproof. Vervolgens zal KHN de door hen ontwikkelde e-learning module overvalpreventie aan de minister presenteren.

Vanaf 1 oktober krijgen overvallers altijd enkelband mee.

Enkelband standaard bij detentieverlof overvallers

Overvallers die tijdens hun detentie op verlof mogen, staan vanaf 1 oktober in beginsel altijd onder elektronisch toezicht. Tot nu toe kregen gedetineerden op verlof geen enkelband tenzij er bijzondere redenen waren, zoals een opgelegd gebiedsverbod ter bescherming van het slachtoffer. De uitzondering op deze regel voor overvallers, is volgens Hasan Göleli, projectleider bij afdeling Aanpak High Impact Crimes van het ministerie van Veiligheid en Justitie, onder andere het gevolg van een verhoogd recidiverisico bij deze categorie. "Uit onderzoek van criminoloog Cyrille Fijnaut blijkt dat 44% van hen binnen een jaar en 54% binnen twee jaar

opnieuw de fout in gaat. Dat was reden om de afgelopen jaren veel te investeren in scherper toezicht op vrijkomende overvallers. Het gebruik van de enkelband was daarbij een belangrijk onderdeel van. Door die band nu in principe altijd in te zetten, kunnen we, ter bescherming van de samenleving, het toezicht consequenter doorvoeren." De beslissing over verlof en de voorwaarden daarbij ligt in handen van de directeur van de PI en de selectiefunctionaris. In het geval van elektronisch toezicht is advies van de reclassering noodzakelijk. Het blijft mogelijk om in individuele gevallen gemotiveerd af te wijken van de standaardregeling. ■

PGA Amsterdam is succes

Teamleider Top600 Peter Rossen bij de Politie-eenheid Amsterdam over persoonsgebonden aanpak (PGA).

“De PGA bij de high impact crimes hier in Amsterdam is een succes. Dat durf ik wel te zeggen. Vier jaar geleden zijn we ermee begonnen en de resultaten mogen er zijn. Ze zijn met ruim de helft gedaald. Daar kunnen we met zijn allen trots op zijn: GGD, OM, Jeugdzorg, reclassering, gemeente, Dienst Werk en Inkomen, politie. Veiligheid is niet het monopolie van de politie en is niet één oplossing. Daar is meer voor nodig.”

Was het moeilijk om iedereen op één lijn te krijgen?

“Zulke resultaten boek je alleen als je vanuit het gemeentebestuur politiek gesteund wordt en als je weet wat je als partners aan elkaar hebt. Er ligt een goed convenant waar alle partijen zich aan gecommitteerd hebben en waar we elkaar op kunnen aanspreken. Alle informatie deel je met elkaar.”

Hoe verloopt de samenwerking?

“Er is respect voor elkaars expertise. Kennis over dagbesteding of uitkering of werktrajecten zit niet bij de politie. We vertrouwen elkaar en kijken bij elkaar in de keuken. Hier mag je “domme” vragen stellen. Voorbeeld? Laatst zei iemand: “jij bent hulpofficier van justitie. Hoe kan dat, je werkt toch bij de politie?”

Uitgangspunt voor interventie is gedragsverandering bij de kandidaat.

“We veroordelen niet de persoon, wel zijn gedrag, dat moet anders. En het begint vaak met hele praktische hulp: een formulier invullen, een verzoek indienen, een uitkering aanvragen. Een kandidaat voor de Top600 komt binnen aan de hand van een basisdossier, afkomstig van een ambtelijke werkgroep, gevoed door de verschillende diensten. De GGD levert een medisch dossier, de gemeente persoonsgegevens, de afdeling leerplichtzaken komt met spijbelcijfers. Een ‘weegploeg’ stelt dan een bejegeningprofiel op en wijst de regisseur aan. Als het criminele aspect overheerst, is dat de politie, dat is bij een kwart het geval. Gaat het vooral om psychiatrische problematiek, dan krijgt de GGD de leiding. Bij recidive kan dat de reclassering zijn. En als er vervolgens een interventie komt, moeten alle betrokken partners daarvoor groen licht geven.”

Is zo'n aanpak niet te soft?

“Nee. Als we een kandidaat een aanbod doen, is dat niet vrijblijvend. We verbinden er voorwaarden aan, achter de deur die we voor hem opendoen, staat een stok. Een uitkering wordt gekoppeld aan dagbesteding, we werken met contact- en locatieverboden, we volgen de

kandidaat consequent. Het motto hier in Amsterdam is niet voor niets: met zorg aangepakt. Natuurlijk, als iemand helemaal niet wil, houdt het op en rest alleen maar repressie.” Rossen vertelt het verhaal van Willem, een zwakbegaafde en gewelddadige alcoholist die op straat en in het park veel overlast gaf. Kwam de Top600 binnen toen opnemings dreigde in de ISD (inrichting voor stelselmatige daders). Bij thuisbezoek kwam zijn verhaal eruit. Bleek sloper van beroep, met een eigen bedrijfje, had een zakelijke lening omgezet in drank, zat tot over zijn oren in de gokschulden en stond nu voor 70.000 euro in het rood, volkomen uitzichtloos. “Er viel een last van hem af toen er een bewindvoerder kwam, schuldhulpverlening werd georganiseerd, en hij aan het werk kon. Daarna geen enkele melding meer gekregen, op één na. In een politierapport stond ‘Willem hield vechtersbaas vast’. Had ie ons geholpen.”

De Top 600-aanpak in Amsterdam blijft succesvol te zijn. Dus niets veranderen?

“We zouden meer pro-actief kunnen werken, dicht bij de bron, in het gezin de broertjes en zusjes volgen, samenwerken met scholen om er vroeg bij te zijn als het dreigt mis te gaan. Ik zou ook meer partners erbij willen betrekken. Waarom bijvoorbeeld niet de Belastingdienst aan boord halen? En waarom zouden we het PGA-model niet testen bij andere delicten dan de HIC? Ik zie wel mogelijkheden om te groeien. De workload is nu 600, maar een Top1000 kunnen we ook behappen.”

Wat ziet u als de voordelen van het nieuwe landelijke traject om de PGA te uniformeren en te standaardiseren?

“Als je contact legt met politie- of justitiecollega's elders in het land, is het handig als je hetzelfde referentie- en begrippenkader deelt. Maar het moet geen van bovenaf opgelegd keurslijf worden, er moet ruimte blijven voor de eigen manier van werken. We hebben hier in Amsterdam veel in elkaar geïnvesteerd en met elkaar opgebouwd. We leveren lokaal maatwerk. Daar willen we graag mee verder.” ■

In Tilburg daalt het aantal woninginbraken spectaculair. Dankzij het mobieltje.

Appen tegen inbraken

Onderzoeker
Universiteit Tilburg
Martijn Akkermans

Inbrekers tegenhouden met een smartphone? In Tilburg blijkt dat te lukken. Onderzoek laat zien dat een proef in Tilburg, waarbij buurtbewoners, gemeente en politie onderling via WhatsApp-groepen berichten wisselen, het aantal woninginbraken sterk heeft doen teruglopen. “Het gaat om een halvering binnen enkele maanden”, zegt onderzoeker Martijn Akkermans, masterstudent economie aan de Universiteit van Tilburg. “Dat was een verrassing. Er was wel een vermoeden dat het project gunstig zou uitpakken, maar dat het uiteindelijk zo’n vijftig procent minder inbraken betekende was niet direct verwacht. Het gaat bovendien om een langdurig effect. Negen maanden na de introductie van het project zijn de gevolgen nog zichtbaar in de statistieken. Ook zien we vooralsnog geen aanwijzingen dat de

inbraken zich verplaatst hebben naar naastgelegen buurten die op een bepaald tijdstip nog geen WhatsApp-groepen hadden.”

De reductie in het aantal inbraken geeft het onderzoek een aantal verklaringen. Akkermans: “Het lijkt een combinatie van factoren. Allereerst creëert het project mogelijk een ‘afschrik-effect’. Nogal wat woninginbraken worden gepleegd door lokale inbrekers. Als die weten dat in de buurt WhatsApp-groepen actief zijn, zal dat hen hoogstwaarschijnlijk afremmen. De kans dat ze ervan gehoord hebben is groot, want de lokale media en ook de gemeente hebben er ruimschoots aandacht aan besteed.”

Daarnaast kan het WhatsApp-project op verschillende manieren bijdragen aan een verhoogde heterdaadkracht. “Buurtbewoners worden mogelijk alerter en zijn eerder geneigd om de politie te bellen als ze iets verdachts zien. Dat zijn extra ogen en oren waardoor de politie sneller en gericht kan ingrijpen.” Verder wordt binnen het project informatie verschaft aan buurtbewoners over preventieve maatregelen om het inbrekers moeilijker te maken.

Meer preventie kan ook bijdragen aan een daling in het aantal inbraken. Ten slotte kan het WhatsApp-project via toegenomen betrokkenheid en door verhoogde sociale cohesie het effect versterken van andere anti-inbraak initiatieven. Akkermans: “In de wijk De Reeshof bijvoorbeeld hebben zich aanzienlijk meer bewoners aangesloten bij preventieteam.” Hij gaat ervan uit dat het WhatsApp-project ook elders in het land een effectief middel zou kunnen zijn in de strijd tegen woninginbraak. “Voorwaarde is wel dat er per wijk voldoende bewoners zijn die actief mee willen doen en dat de gemeente het project strak coördineert.” ■

Hoe het werkt

Het idee van het WhatsApp-project is afkomstig van een bewoner van de Tilburgse wijk De Reeshof en ontwikkeld in samenwerking met politie en gemeente. De gemeente coördineert, bepaalt welke inwoners een uitnodiging krijgen om mee te doen en instrueert de deelnemers. De WhatsApp-groepen hanteren de SAAR-formule: Signaleren, Alarmeren, Appen en Registreren. Een bewoner die iets verdachts ziet, alarmeert de politie via 112. Vervolgens tikt hij een beschrijving van de verdachte situatie en/of persoon in zijn telefoon en ‘app’t’ die naar de andere deelnemers van de WhatsApp-groep. Na circa 10 minuten worden de berichten door de coördinator van de WhatsApp-groep doorgestuurd naar de politie, en zodoende geregistreerd. De WhatsApp-groepen zijn gelinkt aan een besloten Facebook-groep waar, naast berichten en foto’s van verdachte situaties en/of personen, ook informatie wordt gedeeld over preventieve maatregelen die de kans op inbraken verkleinen. De Universiteit van Tilburg deed onderzoek naar het effect van het WhatsApp-project op het aantal woninginbraken in 35 buurten in Tilburg. De WhatsApp-groepen werden per wijk geactiveerd op verschillende momenten gedurende de periode zomer 2014 tot voorjaar 2015.

Sportieve Opening van het Parlementaire Jaar een groot succes

Minister-president Rutte verrichtte woensdag 2 september 2015 de Sportieve Opening van het Parlementaire Jaar op het Plein in Den Haag. Tijdens dit evenement, dat wordt georganiseerd door De Sportbank en het ministerie van Veiligheid en Justitie, namen politici, topsporters en jongeren het tegen elkaar op in diverse sportwedstrijden.

Dit jaar stond de Sportieve Opening van het Parlementaire Jaar voor de tweede keer in het teken van het programma Alleen jij bepaalt wie je bent van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Jongeren worden hierbij gestimuleerd een teamsport te beoefenen onder professionele begeleiding binnen een vereniging. Het doel is om de jongeren ook buiten schooltijd op een positieve manier aan hun toekomst te laten werken.

Voorafgaand aan de opening reikte de minister-president een prijs uit aan de winnaars van de Kids-Games. Ook minister Van der Steur van Veiligheid en Justitie was aanwezig bij de sportieve opening. Hij hield een toespraak waarin hij de nieuwe partners, te weten de stichting Leergeld, ABN AMRO en de Fundashon Bon Intenshon van Alleen jij bepaalt wie je bent heeft voorgesteld.

Stadsmarinier Steven Wierckx

Groen: mooi en veilig

Veiligheid van, met en voor de burger. De gemeente Capelle aan den IJssel reikt haar inwoners de hand in de strijd tegen criminaliteit en overlast.

Capelle aan den IJssel is dit jaar genomineerd als de groenste stad van Nederland. Het gemeentebestuur is erop gebrand die titel in de wacht te slepen en belooft daarom binnenkort de eigenaar van de ‘gezelligste voortuin of balkon’ met honderd euro. Wethouder Jean-Paul Meuldijk: “Balkons en voortuinen zijn vaak enorm bepalend voor het straatbeeld. We willen laten zien dat veel mensen in Capelle daar iets moois van maken en we willen anderen stimuleren dat ook te doen”. Stadsmarinier Steven Wierckx juicht zo’n actie toe en wijst op de parallel met veiligheid. “Mensen die op die manier werk maken van het aanzicht van hun woning, zijn betrokken burgers. Die heb je nodig om in een wijk een prettige en veilige sfeer te creëren. De vraag is dan: hoe krijg je de mensen zo ver dat ze meedoen?”

Weerstand

Het antwoord is minder eenvoudig. Het valt niet mee om wijkbewoners actief te laten participeren bij het terugdringen van overlast en criminaliteit. Voorbeeld: om de verlichting te verbeteren heeft de gemeente Capelle buitenlampen besteld met bewegings-sensoren. Maar zelfs in een wat duurder wijk met koopwoningen lukte het niet bewoners een eigen bijdrage in de verlichtingskosten te laten betalen van circa 5 euro per jaar. Ander voorbeeld. In 2012/2013 zijn in de wijk Rondelen in totaal honderd woningscans aangeboden om huizen te checken op veiligheidsaspecten. Uiteindelijk hebben twee woningeigenaren maatregelen genomen. Wierckx: “Wanneer je bewoners vraagt te investeren, hoe weinig ook, loop je tegen weerstand op.”

Communicatie

Om de burger beter te bereiken wil de stadsmarinier de communicatie verbeteren. Uiteindelijk moet dat resulteren in grotere betrokkenheid en bereidheid van burgers om informatie te delen. Wierckx heeft daartoe de samenwerking gezocht met Sanne Hemmer, gedragswetenschapper van het Nijmeegse bureau d&b. Het plan is om via bewoners andere bewoners te beïnvloeden. Zo is er een kaartje gemaakt met daarop de woorden “een mooie dag” en de boodschap dat op dag x medebewoners - met naam en toenaam genoemd - brandgangverlichting gaan aanleggen. Het kaartje is gericht aan andere bewoners met de vraag om alleen even langs te komen bij de werkzaamheden en een kop koffie te drinken als bedankje aan de hen bekende burens die de lampen aanbrengen. Sanne Hemmer heeft een stappenplan en gespreksleidraad geschreven voor de wijkleiders die op die dag aanwezig zijn. Het doel is om langdurige betrokkenheid te creëren in plaats van een eenmalige actie vanuit de gemeente.

Portiekgesprekken

De stadsmarinier heeft daarnaast, samen met partners zoals de woningcorporatie en het sociaal wijkteam, zogeheten portiekgesprekken gevoerd met bewoners omdat bleek dat weinigen elkaar kenden. Op zo'n portiekbijeenkomst staan thermoskan en flipover centraal. De meeting begint met het verzoek: “stel je voor aan je buurman/vrouw en praat dan met elkaar over hoe prettig het hier wonen is.” Als de bewoners dan moeilijkheden opnoemen die makkelijk te verhelpen zijn, worden die de volgende dag al opgelost.

Denk aan kapotte deurdrangers of defecte portiekverlichting. Wierckx: “De bedoeling is om uiteindelijk één van de bewoners als portieksheff te werven, die sleutelfiguur moet worden in de mondelinge overdracht van informatie – over en weer – tussen bewoners en de gemeente. Zij kunnen bijvoorbeeld de bewoners attenderen op hulpinstanties en de bijbehorende telefoonnummers geven.”

Het project loopt nu zes maanden en de ontwikkelingen zijn hoopgevend. De portiekvergaderingen worden langzaam beter bezocht en er zijn bijvoorbeeld al meldingen over illegale vuilstort en er is ook al op heterdaad een bromfietsendief betrapt. Wierckx: “We hopen hiermee de meldingsbereidheid te doen toenemen en meer relatief kleine zaken opgelost te krijgen met hulp van portieksheffers en andere bewoners. Er zijn nu 25 portieksheffers, we mikken op 70.”

“Wanneer je bewoners vraagt te investeren, hoe weinig ook, loop je tegen weerstand op”

Woningcorporaties

Mogelijkheden om de veiligheid te vergroten ziet de stadsmarinier ook in de samenwerking met de woningcorporatie. Zo heeft corporatie Havensteder een keldercomplex aan de buitenkant beter afgesloten, wat direct minder kelderinbraken opleverde. Corporaties hebben vaak geen budget voor inbraakmaatregelen, maar als gemeente en bewoners de plannen kleinschalig houden, dan zijn er vaak wel mogelijkheden te vinden, is de ervaring van Wierckx. “Zo heeft de corporatie camera's in de portieken betaald, waar vaak werd ingebroken. Je moet wel samen vooruitdenken en op het juiste moment met de corporatie in gesprek gaan. De renovatie van een wooncomplex staat bijvoorbeeld voor 2019 op de agenda. Maar de beslissingen daarover – denk aan secustrips en het vervangen van hang- en sluitwerk –, worden nu al genomen. Alle bestaande woningen op PKVW-niveau brengen is niet haalbaar, maar soms kan een corporatie met een simpele ingreep al veel bereiken. Je maakt het inbrekers al moeilijk door de noodtrappen af te sluiten. Of door de voordeur van een

wooncomplex die altijd openstaat, voortaan automatisch in het slot te laten vallen”.

Wierckx constateert dat corporaties en gemeente niet altijd op één lijn zitten in hun opvattingen over prettig en veilig wonen: “Capelle aan den IJssel is voorstander van de Rotterdamwet. Die houdt in dat, om de leefbaarheid op peil te houden, slechts een beperkt percentage kansarmen in een straat mag wonen. Daar zijn de corporaties het niet mee eens. Ook over grootschalige sloopplannen lopen de meningen uiteen.”

Hot spots

Communicatie is ook een onmisbaar middel bij de aanpak van hot spots. Zoals de wijk Wiekslag, waar relatief veel woninginbraken voorkomen. De gemeente investeert daar gericht in bewoners en werkt met complimenten en beloningen zoals kiertandhouder en bijzetslot. Ook de Hoekenbuurt, een wijk met nogal wat multi-probleemgezinnen, is een hot spot. Er is veel verloop onder bewoners, met als gevolg dat huissleutels vaak niet teruggegeven worden en onbevoegden die sleutel later gebruiken. Sloten vervangen is duur en tijdrovend. Er komt nu een tagsysteem en duidelijke afspraken: iedereen moet zijn “druppel” teruggeven. Doen ze dat niet, dan wordt de tag uitgeschakeld. Dan hoeft het slot niet vervangen te worden. Voor de tag wordt 15,00 euro borg in rekening gebracht.

Wortels in de wijk

Wierckx: “Bij de integrale aanpak van High Impact Crimes geldt nog steeds: kennen en gekend worden. Projectleiders moeten echt in de wijk zitten. Analyses kunnen wel inzichten verschaffen, maar je moet de wijken goed kennen wil je er iets bereiken. Weten wat er speelt: huurachterstand, armoede, eenzaamheid. We zijn goed in dingen bedenken, maar ze worden niet altijd naar de praktijk vertaald. Het is ook een kwestie van de lange adem. Ook voor de corporaties geldt dat ze dicht op overlastgevend bewoners moeten zitten. Om erger te voorkomen. Niet afwachten maar duidelijk zijn. Zo kun je bijvoorbeeld een brandstichter, die al jaren met Oud en Nieuw voor illegale vreugdevuren zorgt, bijtijds opzoeken en vragen of ie al bezig is om brandbare materialen te verzamelen. Waarom wachten tot Oud en Nieuw? Afgelopen jaar heb ik zo'n persoon aangesproken en toen hebben we samen zijn houtvoorraad in de container gegooid. Met Oud en Nieuw geen problemen gehad.” ■

Hindernissen op het criminele pad

Voor mobiele bendes wordt het lastiger zich ongestoord te verplaatsen. Een digitaal model brengt hun routes in kaart.

Mobiel banditisme is een plaag. Steeds meer bendes zijn internationaal actief en maken zich in georganiseerd verband schuldig aan onder meer inbraken, overvallen, winkeldiefstallen, zakkenrollerij, straatroven, ladingdiefstal en fraude. Het tv-programma *Opsporing Verzocht* maakt er regelmatig melding van. Laten die rondtrekkende groepen zich digitaal tegenhouden? Volgens het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (het CCV) kan het: met het *barrièremodel mobiele bendes*, dat sinds half april online is. Het model brengt het logistieke proces achter de ambulante handel en wandel van mobiele bendes in kaart en laat zien langs welke lijnen ze zich bewegen. Die kennis maakt het mogelijk hun activiteiten te verstoren en te frustreren.

Het CCV ontwikkelde het model in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Overheidsinstanties zoals de belastingdienst, gemeenten, politie en de Koninklijke Marechaussee kunnen erop inloggen. CCV-projectleider Joeri Vig: “het toont de modus operandi van bendes in zeven stappen: inreis, verblijf, gebruik infrastructuur, delictpleging, opslag, vervoer en handel en het gebruik van de opbrengsten. Bij elk onderdeel staan signalen vermeld die duiden op mogelijke criminele activiteiten. Denk aan bepaalde gedragingen, of vormen van vervoer, of logeeradressen. Als je daar je aandacht op richt, kun je patronen herkennen. Analyse van dat soort informatie kan de basis vormen voor actie.”

Vig geeft als voorbeeld het tijdelijke verblijf van mobiele bendes in vakantieparken en motels. “Ze huren vaak kamers op de begane grond, grenzend aan een parkeerplaats, om de heimelijke op- en overslag van gestolen spullen te vergemakkelijken. Verhuurders faciliteren daarmee onbewust en onbedoeld misdaadgroepen. Als we het personeel daar attent op maken, dan kan dat bruikbare informatie opleveren voor de opsporing. Het barrièremodel dwingt tot bewustwording en alertheid.”

Informatieleveranciers zijn onder andere professionals zoals het Landelijk Informatieknooppunt Mobile Bendes. Frank van den Heuvel, landelijk coördinator mobiel

banditisme: “Bij het Knooppunt hebben ze zicht op allerlei data die ze filteren en doorsturen naar regionale eenheden. De regionale veiligheidsfunctionarissen combineren die gegevens met plaatselijke informatie, zoals meldingen, aangiften en eigen waarnemingen. Op grond daarvan worden dan doelgerichte controles gehouden, bijvoorbeeld op roofzaken (*geprepareerd tegen detectieapparatuur, red*) in winkelcentra of op voertuigen op sommige routes. Zulke informatiegestuurde interventie vergroot de effectiviteit van het ingrijpen.” Vervoerbedrijven blijken interessante schakels in het criminele proces. Van den Heuvel: “Internationale buslijnen worden, buiten weten van de chauffeurs, gebruikt om gestolen goederen te transporteren. Oplettend personeel kan dat voorkomen. Het barrièremodel opent vruchtbare perspectieven voor de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven. Zo hebben we een autofabrikant laten weten dat zijn navigatiesystemen nogal gevoelig waren voor diefstal. Dat hebben ze daar inmiddels verholpen. En neem de verzekeraars. Als overheid hebben we deels dezelfde belangen als assurantiebedrijven en baat bij een sterk risicobewust-

“Als overheid hebben we deels dezelfde belangen als assurantiebedrijven en baat bij een sterk risicobewustzijn van de burger. Wanneer die zijn huis *inbraakproof* maakt, snijdt het mes aan twee kanten: het verhoogt de veiligheid en het aantal schadeclaims zakt. Minder slachtoffers, dat willen we uiteindelijk allemaal”

zijn van de burger. Wanneer die zijn huis *inbraakproof* maakt, snijdt het mes aan twee kanten: het verhoogt de veiligheid en het aantal schadeclaims zakt. Minder slachtoffers, dat willen we uiteindelijk allemaal.”

Veel winst valt er volgens hem te behalen in contacten met buitenlandse overheidsdiensten. “Zo willen landen uit Oost-Europa graag gebruik maken van onze kennis. En informatie van hun kant is bij ons zeer welkom. Die samenwerking is cruciaal bij het bestrijden van mobiel banditisme. Mijn ervaring is wel dat ze daar nog voornamelijk opereren binnen de lijntjes van hun eigen organisatie. Terwijl wij veel meer integraal werken en de samenwerking zoeken met andere diensten, en met het bedrijfsleven en de wetenschap. Met onze bestuurlijke aanpak bijvoorbeeld zijn we internationaal een voorbeeld.”

Roermond

De gemeente Roermond heeft het barrièremodel inmiddels omarmd en gaat ermee aan de slag. Dossieronderzoek over de afgelopen jaren toonde een stijging van scores door rondtrekkende georganiseerde Oosteuropese misdaadgroepen. Het ging om gevallen van

oplichting en wisseltrucs, winkeldiefstallen en zakkenrollerij. Een derde van de aangehouden winkeldieven in het Roermondse Designer Outlet Center had de Roemeense nationaliteit. Het aantal aangiften van zakkenrollerij in het Outlet was vorig jaar, vergeleken met 2010, meer dan verdubbeld, met voornamelijk Bulgaarse vrouwen als daders. Vooral Aziaten en Russen, die relatief grote geldbedragen in contanten bij zich hebben, zijn het slachtoffer. Volgens Masha van de Ven, programmamanager veiligheid bij de gemeente Roermond, beperkt de problematiek zich niet tot het Outlet, een populair winkelcentrum waar jaarlijks ruim 5 miljoen mensen op afkomen: “Ook de binnenstad met massa’s bezoekers, is voor rondtrekkende dadergroepen een aantrekkelijk jachtterrein. Bovendien is Roermond goed bereikbaar via snelwegen, ligt het vlakbij België en Duitsland en zijn er verschillende vakantieparken in Midden-Limburg. Van die gunstige infrastructuur maken ook criminele groepen gebruik.” Roermond heeft besloten de aanpak van mobiel banditisme voorrang te geven en het barrièremodel biedt daarvoor handvatten. Van de Ven: “Er ligt nu in concept een plan dat zich concentreert op vier onderdelen, namelijk

inreis en gebruik infrastructuur, verblijf, delictpleging en opsporing en vervolging. Op die punten gaan we straks heel gericht te werk. Werkgroepen hebben daarvoor interventies ontwikkeld, toegespitst op mobiele banditisme. Denk aan specifiek gebruik van camera’s. Of aan intensieve controles in de grensstreek. Of aan het attent maken van ondernemers en publiek maar ook potentiële daders op de risico’s die ze lopen. Dat alles om te voorkomen dat mobiele bendes toeslaan of om hun misdrijven snel en doeltreffend op te lossen.” Van de Ven benadrukt dat dit plan van aanpak alleen werkt als alle betrokkenen meedoen. “Daar heb ik alle vertrouwen in. Er is voor dit project een breed politiek-bestuurlijk draagvlak en we bundelen de expertise van professionals: politie, justitie, de Koninklijke Marechaussee, douane. Ook de ondernemers hebben zich aan dit plan verbonden; hun deelname is onmisbaar. Gezamenlijk willen we laten zien dat Roermond een aantrekkelijke stad is en blijft. Toeristen en bezoekers heten we welkom, ook om hier prettig en ongestoord te winkelen. Dit veiligheidsbeleid draagt daaraan bij.” ■

AJB speelt mee op WPT

World Port Tournament Rotterdam

Van 18 tot met 26 juli was Rotterdam de stad van het tweejaarlijks internationaal honkbalevenement World Port Tournament. Dit sterk bezette toernooi staat hoog genoteerd op de internationale speelkalender. Naast gastheer Nederland, streden ook Cuba, Japan, Chinees Taipei en Curaçao om de eerste plaats.

Dit jaar stond het evenement in het teken van Alleen jij bepaalt wie je bent (AJB), een project waarin we jongeren een gestructureerde vrijetijdsbesteding bieden.

Het toernooi heeft voor AJB heel wat publiciteit gegeneerd. Die aandacht is broodnodig want het is de bedoeling het project een duurzame, structurele basis te geven en dat kan alleen als zich voldoende private financiers en organisaties melden. Er is dan ook tevredenheid dat het WPT vlekkeloos verlopen en goed ontvangen is door publiek en pers. HIC-projectleider AJB Jeannette van der Kloet: "We kijken terug op een geslaagde week. De opening werd verricht door minister Ard van der Steur, burgemeester Aboutaleb en sterspeler Raily Legito, AJB-ambassadeur. Op en rond de speeldagen hebben we veel bestaande relaties kunnen verdiepen en nieuwe betrekkingen aangeknoopt. We spraken met politie, gemeentes en veiligheidshuizen en uiteraard de partners van het eerste uur: VSG, JSF, St. Leergeld, departementen, NOC/NSF, sportbonden, AEF en het CCV. We hebben ze bedankt voor hun inzet en met ze gesproken over de toekomst. Zo'n toernooi geeft een positief beeld van het project en dat maakt mensen ontvankelijk

voor onze ambities. We willen verder met AJB en het ziet er naar uit dat dat gaat lukken. Dankzij de betrokkenheid van de stichting Leergeld, ABN AMRO en de Fundashon Bon Intershon blijft het programma de komende jaren bestaan." Onder de belangstellenden waren de minister van Justitie van Curaçao, de heer Navarro, de minister van Justitie van Aruba, de heer Dowers, de heer Joustra van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid, de heer Heeres, Politiechef eenheid Oost-Brabant en de SG van het ministerie van Justitie Curaçao, mevrouw Lai-Promes. Medeprojectleider Wendy Solleveld: "Verder hebben we contacten gelegd met o.a. Patrick Kluivert als ambassadeur voor de voetbal op Curaçao en private partijen die met ons door willen praten over het samenwerken bij de verduurzaming van AJB. Op Curaçao draait AJB onder naam 'Ami, mi mes, i mi logronan' (AMI). Het Curaçaose selectieteam heeft gedurende het evenement in Rotterdam reclame gemaakt voor AJB/ AMI met speciale poloshirts." De jongeren van AJB-honkbal deden tijdens het toernooi volop mee. Ze keken met hun trainers en coaches naar de wedstrijden, fungeerden als ballenjongens, deelden enthousiast flyers uit en lieten zich fotograferen met hun idolen. ■

Foto's: Plein Couleur Photography - Julia Pelealu

In Twente komen we achterom

Mensen geven alles weg!

De regen komt met bakken uit de lucht. Vanmiddag heb ik een afspraak met Evert Jansen. We gaan lopen in de wijk waar ik woon, zoek naar 'zwakke plekken'. Vanavond geeft Evert voorlichting over woninginbraken aan de bewoners. Dit werk doet Evert al zeven jaar, drie avonden in de week, door het hele land.

De impact van een woninginbraak is enorm. Het tast je gevoel van veiligheid aan en maakt inbreuk op je privacy. Hoe maak je de kans op een inbraak bij jou thuis zo klein mogelijk? Evert weet dit als geen ander. Achttien jaar was hij inbreker en maakte veel slachtoffers. Om de honger van zijn drugsverslaving te stillen, had hij geld nodig.

“Tegenwoordig kun je niet meer alles open laten staan.
De gelegenheidsdief slaat zijn slag!”

We ontmoeten elkaar voor mijn huis. Inmiddels is het droog. Ik loop op hakken en draag een rood jasje. Het lijkt me beter dat ik een andere outfit kies. Even twijfel ik, dan besluit ik Evert bij mij thuis uit te nodigen en bied hem wat te drinken aan. Terwijl ik me snel van andere schoenen voorzie, drinkt Evert zijn cola. Hij kijkt in een flits de woonkamer rond en benoemt de kostbaarheden. Ik slik.

Evert wijst naar de plattegrond en vertelt hoe de middag eruit ziet. In een straal van twee kilometer rond mijn huis zullen we kijken of woningen, garages of schuren (inclusief fietsen) niet afgesloten zijn. Evert werkt

volgens een vaste methode. Hij haalt de sleutels eruit, fotografeert deze en geeft dit af aan de bewoner. Of, als deze niet thuis is, gooit hij de sleutels in de brievenbus. Uiteraard gaat Evert met de bewoner in gesprek en nodigt hem uit voor de voorlichtingsavond.

We gaan op pad. Binnen een half uur hebben we tien sleutels te pakken. We kunnen overal zo naar binnen. In Twente zijn we gastvrij en komen we achterom. Zeker in een dorp, maar in een stad als Hengelo blijktbaar ook. Ik ben met stomheid geslagen! “Mensen geven alles weg!” zegt Evert en vervolgt: “Tegenwoordig kun je niet meer alles open laten staan. De gelegenheidsdief slaat zijn slag!”

Verklein de kans op een woninginbraak, tref zelf maatregelen.

Bij mijn overburen doet Evert één stap in de garage. Dan hoort hij een verklikker en we maken ons uit de voeten. We zijn de bocht om en dan komt mijn overbuurman op de fiets achter ons aan. “Wat doen jullie in mijn garage?!” roept hij. Als ik mij omdraai, kijkt hij niet blij en vraagt om opheldering. “Goedemiddag meneer, ik ben Evert Jansen van de Stichting Veiligheid & Preventie. Vanavond geef ik voorlichting over woninginbraken. Daarvoor maak ik beeldmateriaal. Komt u ook?” ’s Avonds zit mijn buurman in de zaal en herkent zijn garage op één van de foto's.

We lopen verder. In de meeste gevallen zijn de bewoners thuis, maar hebben ze niet door dat Evert in hun tuin staat. Zelf voel ik schroom en blijf naast de schutting wachten. Er ligt een ladder los in een tuin. Evert zet hem tegen de gevel en klimt naar boven. Als hij wil, kan hij zo de slaapkamer naar binnen. “Een ladder moeten ze vast zetten,” legt Evert uit. “Zo help je een inbreker alleen maar.”

Evert Jansen van de Stichting Veiligheid & Preventie

Na een tijdje ziet Evert een open raam boven een plat dak. Hij bedenkt zich niet en pakt de kliko om op het dak te klimmen. Een mevrouw met een hondje loopt langs. Ze kijkt naar ons, zegt niks en loopt verder. “Dat vind ik jammer,” zegt Evert. “Als ze ons gedag zou zeggen, had ze gezegd: ik heb u gezien. Daarmee verstoort je een inbreker.”

Aan het eind van de middag komen we bij een woning met een caravan op de oprit. Evert loopt de garage in en zet een fiets op slot. We bellen aan. Een dame wil voor ons open doen. “Ik moet even de deur van het slot halen hoor!” roept ze naar ons. Drie sloten later, is de deur open. Evert overhandigt haar de fietssleutel en ze schrikt ervan. “Ja, de garagedeur staat inderdaad open. De kleinkinderen zijn net van school en wij passen op.” Ze vertelt verder: “We zijn twee keer slachtoffer geworden van een inbraak.” Ik vraag haar wanneer ze op vakantie gaan. “Morgen,” vertelt ze. “Een inbreker weet dat ook, als uw caravan weg is,” zeg ik.

De gelegeheidsdief slaat zijn slag!

Het is inmiddels vijf uur geworden. We hebben voldoende beeldmateriaal. Evert zet de techniek in de zaal klaar en om zes uur komt hij bij mij thuis eten. Ondertussen vertelt hij zijn levensverhaal. Ik ben onder de indruk. Daarna vertrekken we naar het Kulturhoes. De opkomst is redelijk. Er zitten voornamelijk 50+ 'ers in de zaal. Evert neemt de mensen mee in zijn levensverhaal, toont een film en sluit af met de foto's die hij in de wijk gemaakt heeft. Het is muisstil. Mensen schrikken als ze een foto zien van hun garage of als ze die van de burens herkennen. Evert geeft tips en beantwoordt vragen over de maatregelen die je zelf kunt nemen om de kans op een woninginbraak te verkleinen. We drinken nog wat en sluiten af.

Mensen fronsen als ze horen dat ik een ex-inbreker te gast heb gehad bij mij thuis. “Je weet toch wel waar hij vandaan komt!” zeggen ze. Natuurlijk heeft Evert veel

slachtoffers gemaakt. En daarvoor is hij gestraft. Zijn verslaving was de oorzaak. Nu is hij zeven jaar clean en heeft hij zijn leven 180 graden omgegooid. Ik zie een man met een missie, en daar heb ik respect voor. ■

Meer informatie over maatregelen die je zelf kunt treffen om een woninginbraak te verkleinen? Kijk op www.twenteveilig.nl. Volg ons op:
Twitter: @twenteveilig
Facebook: TwenteVeilig.

In Twente zijn gemiddeld 2000 woninginbraken per jaar.

Auteur: Gerdien Rotgers

We maken het ze niet te makkelijk

Op 17 juni jl. organiseerde het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid en het ministerie van Veiligheid en Justitie een bijeenkomst in Media Plaza in Utrecht voor medewerkers en adviseurs van gemeenten, politie en woningbouwcorporaties. Onder het motto "we maken het ze niet te makkelijk" kregen ze daar resultaten, ervaringen en inzichten gepresenteerd bij de aanpak van woninginbraken, straatroven, overvallen en geweldsmisdrijven. Op de informatiemarkt toonden overheden hun veiligheidsacties en voorlichtingscampagnes en demonstreerden bedrijven hun producten en technieken. In workshops maakten de bezoekers kennis met een overvaltraining en werden ze bijgepraat over onder meer het activeren van wijkbewoners, het identificeren van verdachte situaties en methodes om heling tegen te gaan. Daarvóór lieten misdaadjournalist Peter R. de Vries, politiemedewerker Marc Hoekstra en projectleider Rob Teijl van het ministerie van VenJ in gesprek met Patrick van den Brink, CCV-directeur, hun licht schijnen over de aanpak en de resultaten van de bestrijding van de High Impact Crimes.

Moeilijker

Met "we maken het ze niet te makkelijk" verwees CCV-directeur Patrick van den Brink naar het thema van de bijeenkomst. Een slogan die volgens Peter R. de Vries getuigde van te weinig ambitie. Als alternatief suggereerde hij: "we maken het ze een stuk moeilijker." Hij vond dat met name de politie de lat hoger moest leggen. "Aangifte doen wordt ontmoedigd. Nu kan het dagen duren voordat een slachtoffer de agent spreekt die de zaak behandelt. Een bedrijf dat zo zou handelen, zou binnen de kortste keren zonder klanten zitten." De Vries wantrouwde de dalende cijfers in de misdaadstatistiek en hekelde de verwachtingen van de politiek, die zich volgens hem te veel richt op spraakmakende incidenten en te weinig op veelvoorkomende criminaliteit. Hij bepleitte een integrale benadering waarbij politie én lokaal bestuur samen actie ondernemen. "Ik raad dat slachtoffers vaak aan: stap ook naar de gemeente." Die integrale aanpak is volgens Marc Hoekstra van de politie-eenheid Noord-Holland daar een succes. "Een aantal jaren geleden runde ieder zijn toko. Nu hebben de partners oog voor elkaar, spreken elkaar aan en handelen vanuit gezamenlijke belangen. Er is politiek draagvlak, en politie, woningbouwverenigingen, en bijvoorbeeld maatschappelijk werk weten elkaar te vinden, waarbij de gemeente coördineert. Het werkt."

Ook Rob Teijl meent dat de samenwerking tussen de partners op wijkniveau de voornaamste factor is bij de teruglopende aantallen high impact crimes. "Bij de start van het programma klonk het: dat redden jullie nooit. Het tegendeel is het geval, dankzij die gezamenlijke aanpak." Hij wees erop dat het nu zaak is door te pakken. "Het overheids-toezicht – denk aan de reclassering – was vooral reactief. Nu gaat het er om energie te steken in de voorkant: scholen, sportclubs, de publieke ruimte. Voorkomen dat het misgaat."

Workshops

Zonder heler geen steler. In 2014 telde het Centraal Bureau voor de Statistiek ruim 570.000 geregistreerde diefstallen. Daartegenover stonden een magere 6.800 helingzaken. Dat verschil maakt duidelijk dat het niet al te moeilijk is om gestolen goed aan de man te brengen. Het programma "Stop heling" wil dat veranderen. Onder meer door de wettelijke registratieplicht voor opkopers nieuw, elektronisch, leven in te blazen. Opkopers dienen aangeboden waren – merk, type, nummer – plus naam en adres van de aanbieder te noteren in het Digitaal Opkopers Register (DOR). Koppeling van het DOR met politiedatabases van gestolen goederen kan naar de dief leiden. Een proefproject in Apeldoorn in 2013 bleek succesvol.

Toen werden binnen een half jaar 44 verdachten aangehouden en 68 zaken opgelost. Inmiddels doen 190 gemeenten mee en zijn 1660 opkopers digitaal aangesloten. De methode werkt alleen als van diefstal aangifte wordt gedaan en goederen herkenbaar te identificeren zijn. Het zou enorm helpen als eigenaren – met hulp van het MKB en verzekeringsmaatschappijen via digitale aankoopnota's of inboedelverzekeringen – hun spullen registreren.

Lokadvertentie

De gemeente Leeuwarden prikkelt de burger daartoe met lokadvertenties naar een website, die luxegoederen als Ipads en smartphones aanbiedt tegen onwaarschijnlijk lage prijzen. Aanklikken resulteert in de uitnodiging om de Stop-heling app te downloaden, en vervolgens je waardevolle eigendommen te fotograferen, barcodes te scannen en naar jezelf te mailen. De site is inmiddels ruim 500 maal bezocht en de helft van de Friese gemeenten doet nu mee. Ook de handelaren in tweedehandsgoederen krijgen aandacht. Gesteund door een besluit van de lokale driehoek zijn via de Kamer van Koophandel, de gemeentelijke afdeling economie-belastingen en internet, de opkopers binnen de gemeente in beeld gebracht, met name de handelaren in fietsen, telefoons en sierraden. Op meerdere bijeenkomsten zijn ze geïnformeerd over nut en

Peter R. de Vries in gesprek met directeur van het CCV Patrick van den Brink.

“Een aantal jaren geleden runde ieder zijn toko. Nu hebben de partners oog voor elkaar, spreken elkaar aan en handelen vanuit gezamenlijke belangen.”

noodzaak van het digitaal registreren en over het nieuwe strikte en consequente handhavingsbeleid met frequente en verscherpte controles en bijbehorende sancties. Het doel: de verkoopkanalen voor gestolen goed droogleggen en dieven frustreren in hun pogingen hun waren te slijten.

Buurt

Nog beter is het voorkomen dat een dief buit maakt. Preventie is het doel van de samenwerking tussen woningbouwcorporaties, gemeenten en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. De spectaculaire daling van het aantal woninginbraken – 20.000 minder sinds 2012 – is grotendeels het gevolg van betere beveiliging. Toch valt daar nog veel winst te boeken. Tegen cilindertrekken, een onder inbrekers populaire manier om een huis binnen te komen, is slechts vijf procent van de woningen bestand. Veel hang- en sluitwerk,

daterend uit de zestiger en zeventiger jaren, is ondermaats. Renovatie en nieuwbouw kunnen volgens het CCV de hefboom zijn om de beveiliging naar een hoger niveau te tillen. Hier ligt een taak voor gemeenten en corporaties. Een woonvisie, die iets verder kijkt dan de eisen van het Bouwbesluit, zou een stap vooruit zijn. Nu worden er afspraken gemaakt over energiezuinigheid. Waarom geen koppeling met veiligheid? Ook het gedrag van bewoners kan misdaad voorkomen. Bijna een vijfde van alle woningdiefstallen is het gevolg van insluiping: door openstaande ramen en deuren. Voorlichting kan helpen de veiligheid (sgevoelens) te vergroten. Dan moet er wel contact zijn tussen gemeente en corporatie en de buurt.

Afsluiting

In een videoboodschap complimenteerde minister Van der Steur de HIC-partners met de

resultaten van hun inspanningen. De forse reductie van de high impact crime zet door in de eerste acht maanden van 2015: 6 procent minder overvallen, 12 procent minder woninginbraken en zelfs 15 procent minder straatroven. Een bewijs dat de integrale methode werkt. Vandaar zijn oproep om door te gaan: “Willen we vasthouden wat we hebben bereikt – en liefst zelfs die cijfers nóg wat verder naar beneden krijgen – dan zullen we de aanpak van woninginbraak, straatroof en overvallen de volle aandacht moeten blijven geven. Alleen dan zullen we er in slagen het aantal gepleegde feiten structureel op een lager niveau te krijgen.” Ook blijft het volgens hem nodig kennis en ervaring te delen, voortdurend te vernieuwen en te verbeteren. Hij zegde de partners toe dat ze daarbij kunnen blijven rekenen op zijn steun. ■

Behalve vergoedingen keert het Schadefonds Geweldsmisdrijven ook subsidies uit

Vergoeding én subsidie voor gewelds-slachtoffers

De aandacht van de overheid voor slachtoffers groeit. Vooral in het strafproces is de laatste jaren de positie van slachtoffers versterkt. Ze mogen bijvoorbeeld het woord voeren op de strafzitting en ook buiten de rechtszaal hebben ze meer rechten gekregen. Afgelopen juli nog stuurde minister Van der Steur een wetsvoorstel naar de Kamer dat slachtoffers recht geeft op vergoeding voor ‘emotionele’ schade als ze slachtoffer zijn van ongevallen, fouten van anderen en geweldsmisdrijven. Slachtoffers van ernstige geweldsmisdrijven kunnen terecht bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Volgens Monique de Groot, sinds mei dit jaar de nieuwe directeur van het fonds, betekent een uitkering erkenning dat het slachtoffer onrecht is aangedaan. “Je neemt er het leed en het verdriet niet mee weg, maar het kan helpen om het geschonden vertrouwen te herstellen. En je hoopt dat het de gevolgen ietsje draaglijker maakt.”

Preventie

Een financiële tegemoetkoming kan meer zijn dan een pleister op de wond. Zo voert het Schadefonds sinds 2010 de Subsidieregeling overvallen uit. Een uitkering op grond van deze regeling is bedoeld om te voorkomen dat het slachtoffer van een overval waarbij geweld is gebruikt opnieuw de dupe wordt. Die kans is niet denkbeeldig. De Groot: “Herhaald slachtofferschap komt bij overvallen geregeld voor. Onderzoek laat zien dat een persoon of bedrijf dat na een overval geen maatregelen treft, een grotere kans loopt op een nieuwe overval. Zo’n slachtoffer komt vaak sowieso in aanmerking voor een reguliere uitkering van het Schadefonds omdat er sprake is van een geweldsmisdrijf. Maar daarnaast kan de tijdelijke subsidieregeling overvallen uitkomst bieden. Het gaat daarbij om een bijdrage in de kosten voor maatregelen die herhaling moeten voorkomen. Zowel particulieren als ondernemingen kunnen er gebruik van maken.”

Het Schadefonds Geweldsmisdrijven geeft een financiële tegemoetkoming aan mensen die slachtoffer zijn geworden van een geweldsmisdrijf met ernstig psychisch of fysiek letsel tot gevolg. Nabestaanden van slachtoffers van een geweldsmisdrijf zijn ook slachtoffer. Met de tegemoetkoming in de geleden schade erkent het Schadefonds het onrecht dat slachtoffers is aangedaan. Zo draagt het Schadefonds bij aan het herstel van vertrouwen.

De dader blijft primair verantwoordelijk voor het vergoeden van de schade. Is dit niet mogelijk en wordt de schade ook niet op een andere wijze vergoed? Dan kan een slachtoffer of nabestaande terecht bij het Schadefonds. Het slachtoffer hoeft niet te wachten met het indienen van de aanvraag totdat hij of zij de schade ergens anders vergoed krijgt. Een eventuele ontvangen schadevergoeding van anderen moet achteraf wel aan het Schadefonds worden terugbetaald.

Het Schadefonds – opgericht in 1976 – wordt gefinancierd door en legt verantwoording af aan het ministerie van Veiligheid en Justitie. Het is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) dat bestaat uit een Commissie en een bureau. De Commissie stelt het beleid van het Schadefonds vast en beslist op bezwaarschriften. Het bureau behandelt de aanvraag, zet onderzoeken uit, ondersteunt de Commissie in de bezwaarfase, vertegenwoordigt het Schadefonds bij de rechter in beroepszaken en maakt de financiële tegemoetkoming over aan aanvragers. Het Schadefonds voert daarnaast enkele tijdelijke regelingen uit: twee financiële regelingen tegemoetkoming slachtoffers van seksueel misbruik in jeugdinstanties en pleeggezinnen en de subsidieregeling overvalpreventie.

Sinds 2011 hebben jaarlijks tussen de 500 en 600 overvalslachtoffers een beroep gedaan op de regeling, beduidend minder dan het aantal overvallen. De Groot: “Gelukkig neemt de hoeveelheid overvallen af, maar vermoedelijk komen er veel meer slachtoffers in aanmerking voor een subsidie. Misschien schort het aan onze naamsbekendheid. Uit klanttevredenheidsonderzoeken maken we op dat cliënten vaak nog nooit van het Schadefonds gehoord hadden. Ze werden er door anderen op geattendeerd, meestal door Slachtofferhulp Nederland.”

Service

Het Schadefonds spant zich in om meer slachtoffers te bereiken. Het wil zich onder meer een vaste plek verwerven in de werkprocessen van partners zoals de politie. De Groot: “Verwijzing naar het Schadefonds zou een standaard onderdeel moeten worden binnen hun procedures. Bij de aangifte wordt al melding gemaakt van het Schadefonds. Maar dat zou nog eens herhaald kunnen worden,

bijvoorbeeld bij telefonisch contact van de politie met het slachtoffer over de afloop van de zaak. We willen verder onze website zo klantvriendelijk mogelijk maken en nog meer “burgergericht” werken. Dat doen we overigens al. Voorheen keerden we bijvoorbeeld uit na controle van rekeningen en bonnetjes. Nu brengen we een goedgekeurde aanvraag onder in een van de zes categorieën waaraan vaste bedragen gekoppeld zijn. En een aanvraag bij het Schadefonds is geen papieren exercitie, die beperkt blijft tot het verwerken van een aanvraagformulier. We nemen altijd telefonisch contact op met degene die de aanvraag indient. Dat werkt heel goed. Het geeft het slachtoffer een gevoel van erkenning en biedt hem de gelegenheid om – nog eens – zijn verhaal te doen. Maar dat persoonlijk contact werkt ook motiverend voor onze medewerkers. Ze weten zo voor wie ze het doen en dat geeft extra voldoening. Tegelijkertijd zien ze zich geconfronteerd met heftige verhalen. Dat is soms best moeilijk.” ■

Subsidie na overval

Tijdelijke beleidsregels stimulering preventieve maatregelen woning- en bedrijfsovervallen

Is uw woning, bedrijf of filiaal tussen 1 januari 2010 en 31 december 2015 overvallen?

Dan kunt u een subsidie aanvragen van maximaal € 1.000 voor preventieve maatregelen tegen nieuwe woning- of bedrijfsovervallen. Het Schadefonds Geweldsmisdrijven verstrekt deze subsidie. Het Schadefonds doet dit namens de minister van Veiligheid en Justitie.

Kom ik in aanmerking voor een subsidie?

Voor een subsidie moet u aan de volgende voorwaarden voldoen:

1. Uw woning, bedrijf of filiaal is in de periode van 1 januari 2010 tot en met 31 december 2015 overvallen.
2. U heeft aangifte gedaan van de overval.
3. U kunt dit aantonen met een kopie van de aangifte.
4. U heeft na de overval preventieve maatregelen getroffen tegen nieuwe overvallen.
5. U dit kunt aantonen met nota's of betalingsbewijzen.

Moet er geweld zijn gebruikt bij de overval?

Ja, de regeling geldt alleen als er bij de overval geweld is gebruikt of met geweld is bedreigd, bijvoorbeeld met een mes of vuurwapen. Als u slachtoffer bent van een inbraak of diefstal, waarbij geen geweld is gebruikt of niet met geweld is bedreigd, kunt u geen aanvraag indienen.

Hoe vraag ik een subsidie aan?

U dient een aanvraag in met het formulier 'Aanvraag subsidie na overval'. Dit formulier vindt u op de website www.schadefonds.nl.

Als u het formulier heeft ingevuld, stuurt u het met de gevraagde bewijsstukken naar het Schadefonds Geweldsmisdrijven, Postbus 1947, 2280 DX Rijswijk.

Tot wanneer kan ik een aanvraag indienen?

Uw aanvraag moet vóór 1 juli 2016 zijn ingediend bij het Schadefonds.

Welke preventieve maatregelen kan ik treffen tegen nieuwe overvallen?

Enkele voorbeelden voor woningen:

- het aanvragen van het politiekeurmerk Veilig Wonen,
- het installeren van goede buitenverlichting,
- het plaatsen van kierstandhouders.

Enkele voorbeelden voor bedrijven:

- het laten uitvoeren van een veiligheidsscan,
- het installeren van cameratoezicht,
- het plaatsen van een kluis,
- het organiseren van overvaltraining voor het personeel.

Waarvoor is de subsidieregeling bedoeld?

Met deze regeling wil de minister van Veiligheid en Justitie u helpen de kans te verkleinen dat u opnieuw wordt overvallen. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat personen of bedrijven die zijn overvallen en daarna geen (aanvullende) preventieve maatregelen treffen, een grotere kans hebben op een nieuwe overval.

Colofon

Dit is een uitgave van het programma
Gewelddadige Vermogenscriminaliteit van
het ministerie van Veiligheid en Justitie

Redactie

Theo Akkermans en Dennis Cohen

Vormgeving

Xerox/OBT, Den Haag

Fotografie

Hollandse Hoogte, Nationale Beeldbank,
Rijks beeldbank (tenzij anders vermeld)
